
De gerechtsdeurwaarder en de betekening van het proces-verbaal.

Inhoudsopgave

1. De gerechtsdeurwaarder

1.1 Wat doet een gerechtsdeurwaarder?

1.2 Geldende wet- en regelgeving

2. De betekening en het proces-verbaal

2.1 De betekening

2.2 Het proces-verbaal van constatering

3. Het achterwegen laten van het opmaken van het proces-verbaal of de betekening

3.1 De gevolgen van het achterwegen laten van het opmaken van het proces-verbaal of de betekening

4. Conclusie

1. De gerechtsdeurwaarder

In dit hoofdstuk staat de gerechtsdeurwaarder centraal. In paragraaf 1.1 wordt uiteengezet wat de gerechtsdeurwaarder doet en in paragraaf 1.2 wordt puntsgewijs uiteengezet aan welke wet- en regelgeving gerechtsdeurwaarders zich dienen te houden.

1.1 Wat doet een gerechtsdeurwaarder?

In het maatschappelijk verkeer is rechtszekerheid erg belangrijk. Rechtszekerheid betekent dat afspraken worden nagekomen. Hij zorgt er voor dat afspraken worden nagekomen en hij zorgt ervoor dat datgeen wat de rechter bepaald heeft, ten uitvoer wordt gelegd.

De gerechtsdeurwaarder is een openbaar ambtenaar, benoemd door de Kroon. De gerechtsdeurwaarder verricht ambtelijke werkzaamheden, zogenoemde ambtshandelingen. Bijvoorbeeld het uitbrengen van een dagvaarding, het betekenen van het vonnis en het leggen van beslagen. Deze werkzaamheden zien op de procesinleiding en de tenuitvoerlegging, dus het voorwerk, voordat een zaak bij de rechter komt, en het ten uitvoer leggen van het vonnis, om uiteindelijk datgeen wat de rechter bepaald heeft ten uitvoer te kunnen leggen.

Het ambtelijk werk van de gerechtsdeurwaarder bestaat onder meer uit het oproepen van personen om voor de rechter te verschijnen (dagvaarden) en het uitvoeren van door de rechter uitgesproken vonnissen en door speciaal aangewezen instanties uitgevaardigde dwangbevelen. In het vonnis of dwangbevel staat wat iemand moet betalen en waarom hij daarvoor is veroordeeld. Zo'n vonnis of dwangbevel zou natuurlijk iedereen rustig naast zich neer kunnen leggen, wanneer niet iemand was aangewezen om zonnodig de nodige dwang uit te oefenen. De ambtenaar die hiervoor is aangesteld is de gerechtsdeurwaarder. Wordt dus niet aan het vonnis of het dwangbevel voldaan, dan kan de gerechtsdeurwaarder beslag leggen op bijvoorbeeld het loon, de uitkering, het huis of de inboedel. Zo komt het geld dan alsnog binnen.

De gerechtsdeurwaarder heeft ook nog andere ambtelijke taken. Zo ontruimt hij bijvoorbeeld woningen op grond van een vonnis van de rechter, stelt hij goederen veilig in afwachting van een uiteindelijk vonnis, houdt hij toezicht bij openbare verkopen en maakt hij processen-verbaal van constatering op. Al dit werk doet de gerechtsdeurwaarder in opdracht van particulieren, bedrijven, banken, instellingen en (semi-)overheid.

Om deze taken te mogen uitvoeren is de gerechtsdeurwaarder door de Kroon benoemd. Zo wordt de gerechtsdeurwaarder lid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), wanneer de gerechtsdeurwaarder niet bekend is bij de beroepsorganisatie is het geen gerechtsdeurwaarder.

De gerechtsdeurwaarder moet, om zijn vak te mogen blijven uitoefenen, voldoen aan verschillende eisen. Zo moet hij zich houden aan de verschillende wet- en regelgeving, voldoen aan de Normen voor Kwaliteit en zich blijven bijscholen.

Naast het verrichten van ambtshandelingen is de gerechtsdeurwaarder ook bevoegd tot het verrichten van incassowerkzaamheden, de niet-ambtelijke werkzaamheden, zoals het versturen van incassobrieven.¹

1.2 Geldende wet- en regelgeving

Gerechtsdeurwaarders zijn gebonden aan een set van wet- en regelgeving. Het beslag- en executierecht is met name geregeld in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Burgerlijk Wetboek. Naast deze algemene wetgeving is er ook wetgeving opgesteld die speciaal van toepassing is op de gerechtsdeurwaarder. In 2001 is de Gerechtsdeurwaarderswet in werking getreden. Tegelijkertijd traden verschillende verordeningen in werking. De Gerechtsdeurwaarderwet bepaalt dat ook de KBvG de bevoegdheid heeft verordeningen op te stellen die alle gerechtsdeurwaarders bindt. Hieronder vindt u een overzicht van de wetten en verordeningen.²

- Gerechtsdeurwaarderswet
- Algemene termijnenwet Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders
- Verordening Ledenraad
- Verordening KBvG Normen voor Kwaliteit
- Verordening Onafhankelijkheid
- Administratieverordening
- Verordening beroeps- en gedragsregels gerechtsdeurwaarders
- Verordening bevordering vakbekwaamheid KBvG
- Verordening gegevensverstrekking door de leden van de KBvG
- Ondernemingsplan
- Wet basisregistratie personen
- Regeling betreffende consignatie door gerechtsdeurwaarders van gelden afkomstig van onbekende debiteuren
- Gedragscode gerechtsdeurwaarders ter bescherming persoonsgegevens
- Bestuursregels

2. De betekening en het proces-verbaal

In dit hoofdstuk gaat het over de betekening van de akte door de gerechtsdeurwaarder en het op te maken proces-verbaal. In paragraaf 2.1 wordt uitgelegd hoe de betekening geschiedt, in paragraaf 2.2 gaat het over het proces-verbaal van constatering ...

¹ <https://www.kbvg.nl/1110/ik-heb-schulden/wat-doet-een-gerechtsdeurwaarder.html>

² <https://www.kbvg.nl/1184/gerechtsdeurwaarders/wet-en-regelgeving.html>

2.1 De betekening

De overheid heeft de gerechtsdeurwaarder exclusief aangesteld om de civiele vonnissen en beschikkingen ten uitvoer te leggen³. De gerechtsdeurwaarder heeft dus in beginsel als enige de bevoegdheid een vonnis of beschikking ten uitvoer te leggen. Het gaat hier om civiele vonnissen.⁴ Als een vonnis/beschikking door de rechter is uitgebracht en dit vonnis/deze beschikking een executoriale titel heeft, en de persoon aan wie het vonnis/de beschikking is gericht niet voldoet aan het bevel van de gerechtsdeurwaarder, kan de gerechtsdeurwaarder deze persoon dwingen tot uitvoering van het vonnis/de beschikking.⁵ Als het vonnis/de beschikking ten uitvoer moet worden gelegd, dan moet dat vooraf worden gegaan door een betekening⁶. Dat betekent dat een gerechtsdeurwaarder eerst langs moet gaan om het vonnis/de beschikking te betekenen en de tenuitvoerlegging aan te kondigen.

De gerechtsdeurwaarder is dus bevoegd tot tenuitvoerlegging; hij heeft echter niet altijd de feitelijke macht hiertoe. Hij kan bijstand door de politie inroepen, vooral in gevallen waarin tegenstand tegen de executie wordt geboden of kan worden verwacht, zoals bij beslag, ontruiming en gijzeling. Het gaat hierbij om de bescherming van de executerende gerechtsdeurwaarder. Dit wordt hulp van 'de sterke arm' genoemd.⁷

2.2 Het proces-verbaal van constatering

Een proces-verbaal van constatering is een vaststelling van feiten door de gerechtsdeurwaarder van hetgeen hem op dat moment op een bepaalde plaats uit eigen waarneming bekend wordt. De deurwaarder die ter plaatse is en een ambtshandeling uitvoert is hier zelf verantwoordelijk voor.

Doel

Voor wat betreft het uitoefenen van ambtshandelingen (betekenen van dagvaardingen, vonnissen, het leggen van beslagen) gaat het Nederlands recht er vanuit dat wat de gerechtsdeurwaarder vastlegt, ook waarheid is. Een proces-verbaal van constatering is in ons land nog geen ambtshandeling. Maar in het verlengde van het ambtsbesef van de gerechtsdeurwaarder en de afgelegde eed, kunnen we ook hier aannemen: wat de gerechtsdeurwaarder ziet, hoort en constateert, is op dat moment de waarheid.

Het doel van hetgeen de gerechtsdeurwaarder constateert, vastgelegd in een proces-verbaal van constatering, is het leveren van bewijs in civiele zaken. De rechter neemt in het algemeen aan dat hetgeen de gerechtsdeurwaarder vaststelt in zijn proces-verbaal, in veel gevallen vergezeld van foto en/of video materiaal, een waarheidsgetrouw beeld is van de werkelijkheid op dat moment.⁸

³ Artikel 2 Gerechtsdeurwaarderswet e.v.

⁴ <http://www.rechtsbehoud.nl/overig/de-deurwaarder>

⁵ **Onderzoeksrapport Stichting Eropaf! 2012**

Onderzoeksrapport Morele dilemma's voor de gerechtsdeurwaarder.

⁶ Artikel 430 lid 3 RV

⁷ **Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum 1996**

'Binnentredende gerechtsdeurwaarders - Het machtigingsvereiste in de praktijk', Gouda Quint 1996.

⁸ <http://www.dezwart-jongbloets.nl/pv.html>

Enkele voorbeelden van in de wet genoemde processen-verbaal van gerechtsdeurwaarders

- het proces-verbaal van bijzondere aanduiding van in beslag genomen roerende zaken, niet register-goederen, art. 443 lid 1 Rv;
- art. 474 Rv handelt over de verkoop der voormelde in beslag genomen zaken, waarvan een proces-verbaal opgemaakt moet worden;
- art. 474h Rv regelt in lid 1 dat van de verkoop van aandelen op naam in naamloze- en besloten vennootschappen een proces-verbaal dient te worden opgemaakt;
- art. 504 lid 1 en 2, alsmede 505 lid 1 en 2 en 514 lid 2 Rv: beslag op onroerende zaken geschiedt bij een proces-verbaal;
- art. 556 lid 2 Rv impliceert dat van een gedwongen ontruiming (ex. art 582 lid 2 Rv ook die van een schip, bij executie tot afgifte daarvan) een proces-verbaal wordt opgemaakt;
- 564 lid 2 maar ook 565 lid 1; 2; 2 sub a; 3 en 4, alsmede 566 lid 1 en 2 Rv schrijven een beslag op schepen middels een proces-verbaal voor;
- en gelijke strekking hebben de bepalingen in art. 584b lid 3; 584c lid 1 en 2; 584d lid 1, 2 en 3 en 584f lid 1 Rv voor het beslag op en executie van luchtvaartuigen.

Opvallend is dat nergens in de wet terug te vinden is aan welke regels een proces-verbaal moet voldoen.

3. Het achterwegen laten van het opmaken van het proces-verbaal of de betekening

In dit hoofdstuk gaat het over de gevolgen van het niet opmaken van een proces-verbaal of het niet laten betekenen van een akte.

3.1 De gevolgen van het achterwegen laten van het opmaken van het proces-verbaal of de betekening

Gerechtsdeurwaarders dienen, zoals eerder uitgelegd, op grond van de wet processen-verbaal van constatering op te maken bij ambtshandelingen. Schending hiervan levert schending op van de artikelen waarop deze verplichting is berust.

De deurwaarder dient ook altijd bij de ambtshandelingen een akte te laten betekenen op grond van de wet. Gebeurd dit niet, dan levert dit schending van artikel 430 lid 3 Rv en artikel 28 Brussel II Bis op. Uit de praktijk blijkt dat de deurwaarders deze handelingen doorgaans netjes voldoen.

Betekening door de politie bij Kinderzaken

Echter is de gerechtsdeurwaarder niet altijd de enige die belast is met de tenuitvoerlegging van civiele vonnissen. De politie heeft onder andere de bevoegdheid als 'sterke arm' om een civiele beschikking van de kinderrechter ten uitvoer te leggen na opdracht daartoe door het Openbaar Ministerie, verleent bijstand/bescherming aan de gezinsvoogd/casemanager in situaties van (dreigend) gevaar voorafgaand aan, tijdens de overdracht aan DV&O en heeft bevoegdheid tot binnentreden van een woning. De politie heeft tevens op grond van artikel 812 Rv jo 813 Rv onder andere de bevoegdheid tot afgifte van minderjarigen (bij UHP). Hierbij komt het vaak voor dat de politie geen akte laat betekenen. Mag deze betekening achterwege gelaten worden door de politie,

terwijl de wet de dwingrechtelijke regeling in artikel 430 lid 3 Rv en artikel 28 Brussel II Bis voorschrijft dat er betekend dient te worden?

Een rechter van de rechtbank Den-Haag heeft zich over dit vraagstuk in 2013 uitgelaten en als volgt geformuleerd: *‘Voor het doen afgeven van de minderjarigen op grond van artikel 812 Rv is geen betekening van beschikkingen ex art. 430 lid 3 Rv vereist, omdat op grond van het bepaalde in artikel 812 lid 1 Rv een beschikking waarbij aan Bureau Jeugdzorg een machtiging tot uithuisplaatsing is verleend, van rechtswege aan Bureau Jeugdzorg het recht geeft om de minderjarigen die ingevolge die beschikking aan haar zijn toevertrouwd aan haar te doen afgeven, zo nodig met behulp van de sterke arm’.*⁹ Deze uitspraak is echter totaal ongemotiveerd en niet getoetst op de geldende wet- en regelgeving.

Tekst & Commentaar zegt namelijk het volgende:

‘De betekening gaat vooraf aan de tenuitvoerlegging en maakt daar geen deel van uit. De kosten van betekening kunnen daarom proceskosten zijn (art. 237 lid 4), maar niet executiekosten, te voldoen uit de opbrengst van de executie (vgl. bijvoorbeeld art. 474). Wél tot de executie hoort overigens het voor sommige executievormen (zie art. 439 en 502) voorgeschreven bevel om aan de executoriale titel te voldoen, waarmee de betekening in de praktijk vaak gepaard gaat. De eis tot betekening voorafgaand aan de executie geldt bijna onveranderlijk. Zie echter in geval van beslag ter inning van kinderalimentatie art. 479g lid 2.’

Tekst & Commentaar verwijst hier naar artikel 479g lid 2 Rv: *‘De raad voor de kinderbescherming en het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen kunnen beslag leggen op de dag, volgende op die waarop de uitkering moet geschieden, zonder voorafgaande betekening of bevel tot betaling als bedoeld in artikel 432.’*¹⁰

Artikel 479g lid 2 Rv is de enige wettelijke uitzondering waarbij de betekening van artikel 430 lid 3 Rv achterwege kan blijven. Alle andere gevallen waarin er geen akte betekend wordt, dus ook door de politie bij kinderkasen, levert schending van artikel 430 lid 3 Rv en artikel 28 Brussel Bis II op.

4. Conclusie

De gerechtsdeurwaarder is in beginsel als enige bevoegd om de civiele vonnissen en beschikkingen ten uitvoer te leggen. Hiervoor is hij zelf verantwoordelijk moet hij zich aan de geldende wet- en regelgeving houden, waarbij hij onder andere een proces-verbaal van constatering dient op te stellen en een akte moet laten betekenen alvorens de tenuitvoerlegging.

Echter is de gerechtsdeurwaarder niet altijd de enige die belast is met de tenuitvoerlegging van civiele vonnissen. De politie heeft onder andere de bevoegdheid als ‘sterke arm’ om een civiele beschikking van de kinderrechtter ten uitvoer te leggen na opdracht daartoe door het Openbaar Ministerie, verleent bijstand/bescherming aan de gezinsvoogd/casemanager in situaties van (dreigend) gevaar voorafgaand aan, tijdens de overdracht aan DV&O en heeft bevoegdheid tot

⁹ Rb. Den-Haag 20 maart 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ7380.

¹⁰ Tekst & Commentaar: Artikel 430 lid 3 Rv.

binnentreden van een woning. De politie heeft tevens op grond van artikel 812 Rv jo 813 Rv onder andere de bevoegdheid tot afgifte van minderjarigen (bij UHP). Hierbij komt het vaak voor dat de politie geen akte laat betekenen.

Een rechter van de rechtbank Den-Haag heeft zich over dit vraagstuk in 2013 uitgelaten en als volgt geformuleerd: *‘Voor het doen afgeven van de minderjarigen op grond van artikel 812 Rv is geen betekening van beschikkingen ex art. 430 lid 3 Rv vereist, omdat op grond van het bepaalde in artikel 812 lid 1 Rv een beschikking waarbij aan Bureau Jeugdzorg een machtiging tot uithuisplaatsing is verleend, van rechtswege aan Bureau Jeugdzorg het recht geeft om de minderjarigen die ingevolge die beschikking aan haar zijn toevertrouwd aan haar te doen afgeven, zo nodig met behulp van de sterke arm’.*¹¹ Deze uitspraak is echter totaal ongemotiveerd en niet getoetst op de geldende wet- en regelgeving.

Tekst & Commentaar verwijst naar artikel 479g lid 2 Rv: ‘De raad voor de kinderbescherming en het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen kunnen beslag leggen op de dag, volgende op die waarop de uitkering moet geschieden, zonder voorafgaande betekening of bevel tot betaling als bedoeld in artikel 432.’¹²

Artikel 479g lid 2 Rv is de enige wettelijke uitzondering waarbij de betekening van artikel 430 lid 3 Rv achterwege kan blijven. Alle andere gevallen waarin er geen akte betekend wordt, dus ook door de politie bij kinderkasen, levert schending van artikel 430 lid 3 Rv en artikel 28 Brussel Bis II op.

¹¹ Rb. Den-Haag 20 maart 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ7380.

¹² Tekst & Commentaar: Artikel 430 lid 3 Rv.